

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

METODICKÝ LIST k DUM 20 . pdf ze šablony 1_šablona_automatizační_technika_I
03 tematický okruh sady: regulátor

Téma DUM: nespojitá regulace test 1

Anotace:	Digitální učební materiál – DUM - slouží k výuce regulátorů v předmětu automatizační cvičení. DUM 20 je určen pro ověření znalostí žáků při řešení vlastností a průběhů měření procesu nespojitě regulace metodou testu. Žáci se rozdělí do dvou skupin, čas vyměřený na testování je 30 minut součástí metodického listu je správné řešení testu.
Autor:	Ing. Dundr Miroslav, SPŠ a VOŠ Kladno
Datum vytvoření DUM:	říjen 2012
Klíčová slova:	Analogový regulátor Nespojitý regulátor dvupolohový a třípolohový Dvupolohový nespojitý regulátor se zpětnou vazbou Přechodové a statické charakteristiky nespojitých regulátorů Parametry regulátorů Optimalizace procesu nespojitě regulace
Jazyk:	čeština
Druh učebního materiálu:	Digitální učební materiál – test
Stupeň a typ vzdělávání:	střední odborné vzdělávání
Ročník:	4. oboru 26-41-M/01 Elektrotechnika ŠVP Automatizační technika
Typická délka použití:	1 hodina
Očekávaný výstup:	Žák otestuje svoje vědomosti ze zadané problematiky
Speciální vzdělávací potřeby	není určen žákům se specifickými vzdělávacími potřebami

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nespojitá regulace – test 2.

Skupina A

Jméno:.....

Třída.....

Zadání:

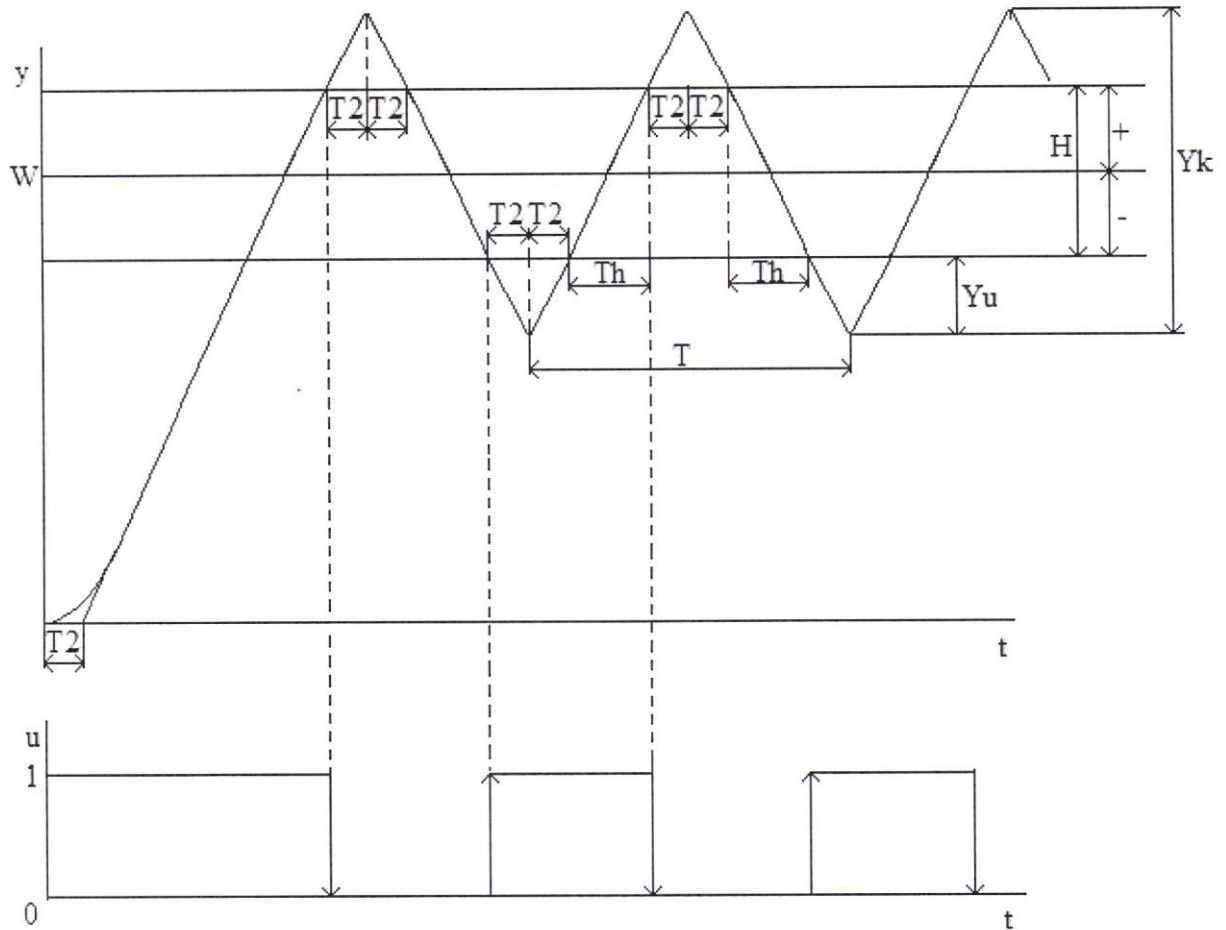
1. Dvoupolohový regulátor

- Nakreslete přechodovou charakteristiku dvoupolohového regulátoru na astatické dvoukapacitní soustavě, zakótujte a popište parametry
- Navrhněte metody zkrácení doby zpoždění druhého řádu

Správné řešení:

- Nakreslete přechodovou charakteristiku dvoupolohového regulátoru na astatické dvoukapacitní soustavě, zakótujte a popište parametry

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Parametry nespojitých regulátorů:

- W = řídicí veličina
- T = perioda vypnutí a zapnutí akčního signálu
- Y_k = přesnost regulace
- H = hystereze = přesnost regulátoru
- f = frekvence vypínání a zapínání akčního signálu $f = 1/T$ [Hz]
- f_d = dovolená frekvence = katalogová hodnota $f < f_d$
- T_2 = zpoždění druhého řádu
- Y_u = překmit pásma hystereze vlivem T_2

Pozn. Tato soustava má zpoždění T_2 nereaguje okamžitě $Y_k > H$

T_2 = negativní jev:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

b) Navrhněte metody zkrácení doby zpoždění druhého řádu

Minimalizace T2: 1. Akční člen umístit co nejbližší výstupu

regulované soustavy

2. Použití rychlých signálů

3. Použití přístrojů s dobrými dynamickými

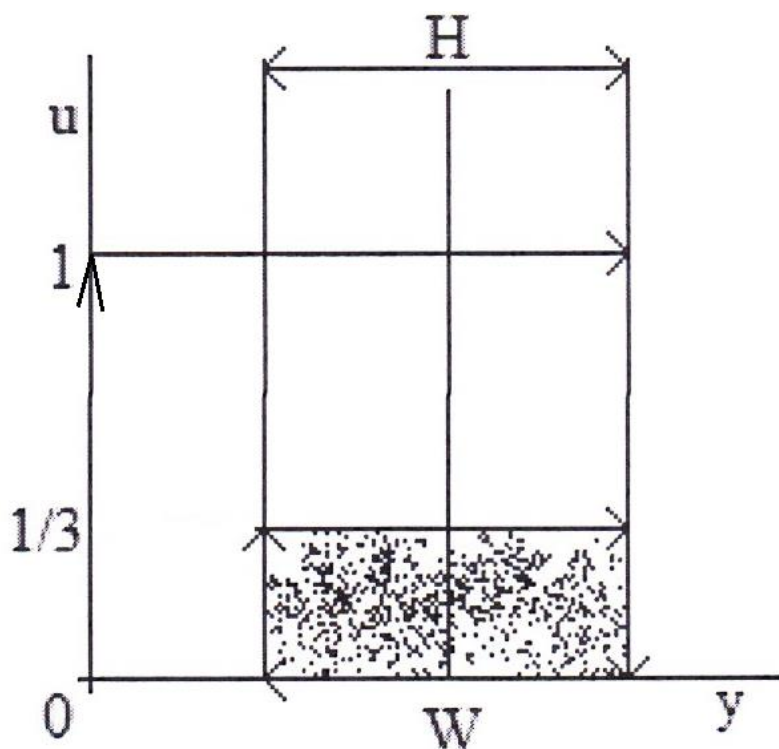
vlastnostmi

2. Statická charakteristika třípolohového nespojitého regulátoru

Nakreslete statickou charakteristiku třípolohového nespojitého regulátoru, zakótuje a popište parametry tohoto regulátoru

Správné řešení:

Nakreslete statickou charakteristiku třípolohového nespojitého regulátoru, zakótuje a popište parametry tohoto regulátoru

u – akční signál

w – řídicí veličina

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

H – hystereze

y – regulovaná veličina

3. Vyjmenujte kritéria optimalizace nespojitých regulátorů

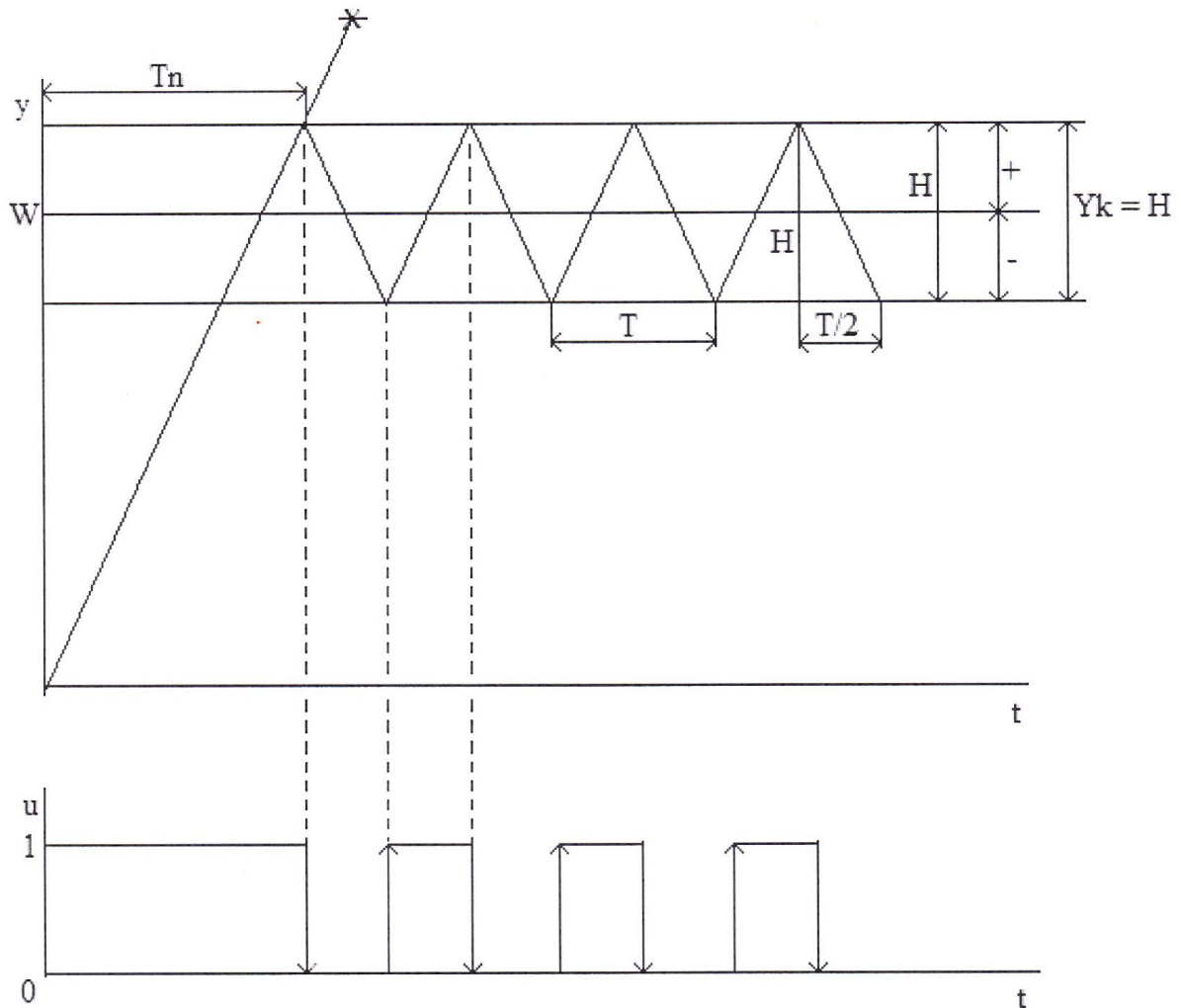
Správné řešení:

kritéria vysvětlíte pomocí přechodové charakteristiky nespojitě regulace:

- 1) T_n = doba náběhu (doba za kterou nespojitý regulátor poprvé vypne akční signál), snažíme se, aby tato doba byla co možná nejkratší.
- 2) Y_k = přesnost nespojitě regulace, čím menší Y_k , tím větší přesnost regulace.
- 3) T = perioda zapnutí a vypnutí akčního signálu, souvisí s frekvencí u kontaktního spínání, má vliv na životnost a cenu regulátoru – snažíme se, aby T bylo co možno největší.
- 4) Přiměřená cena

Tato kritéria si navzájem odporují, tudíž se snažíme o kompromis, důležitý je konkrétní účel regulace zadané technologie

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nespojitá regulace – test 2.

Skupina B

Jméno:.....

Třída.....

Zadání:

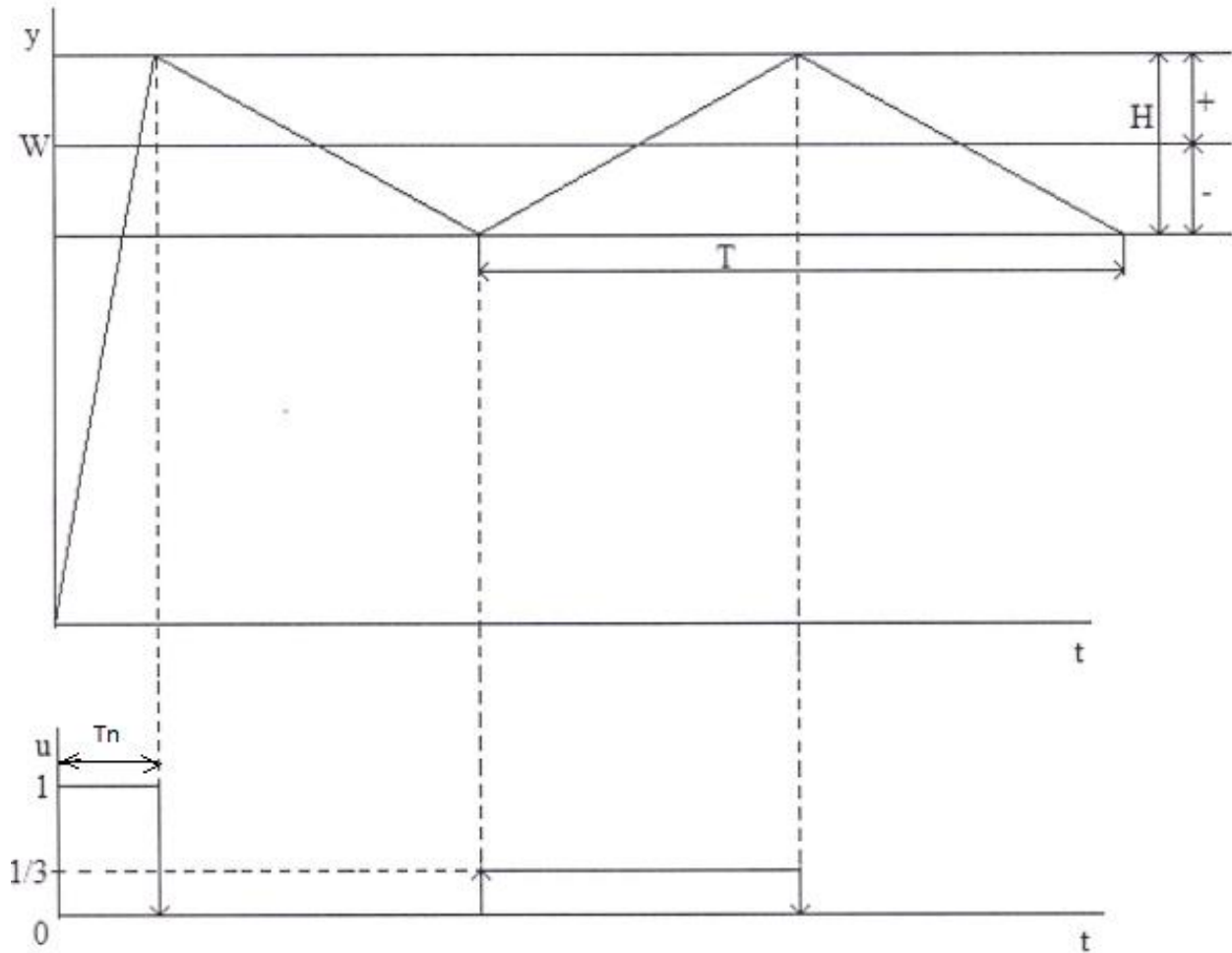
1. Třípolohový regulátor

- Nakreslete přechodovou charakteristiku třípolohového regulátoru na astatické jednodukapacitní soustavě, zakótujte a popište parametry
- Navrhněte metodu přepínání akčního členu

Správné řešení:

- Nakreslete přechodovou charakteristiku třípolohového regulátoru na astatické jednodukapacitní soustavě, zakótujte a popište parametry

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Parametry třípolohové regulace:

- W = řídicí veličina
  - T = perioda vypnutí a zapnutí provozního akčního signálu
  - Y_k = přesnost regulace
  - H = hystereze = přesnost regulátoru
  - f = frekvence vypínání a zapínání provozního akčního signálu
- $$f = 1/T \text{ [Hz]}$$
- f_d = dovolená frekvence = katalogová hodnota $f < f_d$
  - T_n = doba náběhu

Pozn. Tato soustava nemá zpoždění reaguje okamžitě $H = Y_k$

b) Navrhněte metodu přepínání akčního členu

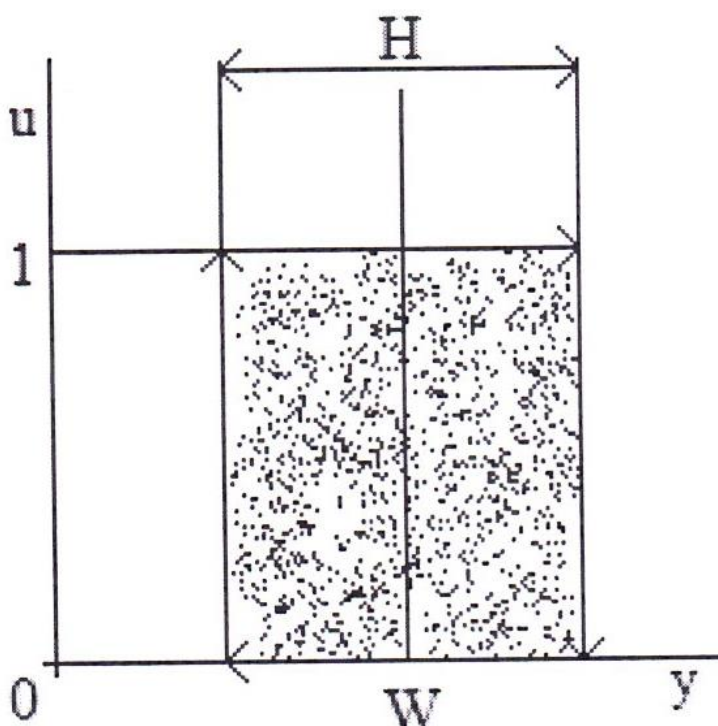
pomocí přepínače hvězda trojúhelník

2. Statická charakteristika dvoupolohového nespojitého regulátoru

Nakreslete statickou charakteristiku dvoupolohového nespojitého regulátoru, zakótuje a popište parametry tohoto regulátoru

Správné řešení:

Nakreslete statickou charakteristiku dvoupolohového nespojitého regulátoru, zakótuje a popište parametry tohoto regulátoru

u – akční signál

H – hystereze

y – regulovaná veličina

w – řídicí veličina

3. Vyjmenujte metody optimalizace nespojitých regulátorů

Správné řešení:

- 1) Snížení doby zpoždění T_2
- 2) Použití přesnějšího regulátoru
- 3) Zvýšení akčního signálu
- 4) Použití regulátoru se zpětnou vazbou
- 5) Použití třípolohového regulátoru
- 6) Použití pulsního regulátoru